

Υπόθεση C-547/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

15 Ιουλίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Ρουμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

13 Μαΐου 2019

Προσφεύγουσες:

CY

Asociația «Forumul Judecătorilor din România»

Καθών:

Inspekția Judiciară

Consiliul Superior al Magistraturii

Înalta Curte de Casație și Justiție

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προσφυγές που άσκησαν η Asociația Forumul Judecătorilor din România (ένωση «Ομάδα δικαστών της Ρουμανίας») και η CY κατά της διάταξης της 28ης Μαρτίου 2018, η οποία εκδόθηκε από το Secția pentru judecători în materie disciplinară (στο εξής: Τμήμα πειθαρχικών υποθέσεων δικαστών) του Consiliul Superior al Magistraturii (Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου· στο εξής: ΑΔΣ), με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση παρέμβασης της ένωσης Forumul Judecătorilor din România υπέρ της CY και η προσφυγή που άσκησε η CY κατά της δικαστικής αποφάσεως της 2ας Απριλίου 2018 του ίδιου πειθαρχικού δικαστηρίου, με την οποία έγινε δεκτή η πειθαρχική δίωξη που άσκησε η Inspekția Judiciară (στο εξής: Δικαστική Επιθεώρηση) εναντίον της και της επιβλήθηκε η πειθαρχική κύρωση του αποκλεισμού από το δικαστικό σώμα.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ζητείται η ερμηνεία του άρθρου 2 ΣΕΕ, του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προδικαστικό ερώτημα

Έχουν το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το άρθρο 19, παράγραφος 1, της ίδιας Συνθήκης και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης την έννοια ότι αντιτίθενται στην παρέμβαση συνταγματικού δικαστηρίου (όργανο το οποίο δεν αποτελεί, κατά το εθνικό δίκαιο, δικαιοδοτικό όργανο) όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο το ανώτατο δικαστήριο έχει ερμηνεύσει και εφαρμόσει την ενδοσυνταγματική νομοθεσία κατά τη διαδικασία συγκρότησης των δικαστικών σχηματισμών;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Άρθρο 2 ΣΕΕ και άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ

Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παρατιθέμενες εθνικές διατάξεις

Constituția României (Σύνταγμα της Ρουμανίας), τίτλος V, ο οποίος φέρει τον τίτλο «Curtea Constituțională» (Συνταγματικό Δικαστήριο) (άρθρα 142-147) και τμήμα 1 του κεφαλαίου VI, το οποίο φέρει τον τίτλο «Autoritatea judecătorească» (δικαστική αρχή), του τίτλου III, ο οποίος επιγράφεται «Autoritățile publice» (δημόσιες αρχές) (άρθρα 124-126)

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (νόμος 317/2004 περί του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου), ο οποίος δημοσιεύθηκε εκ νέου στο *Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 628 της 1ης Σεπτεμβρίου 2012, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, άρθρα 1, 3 και 37-39, τα οποία προβλέπουν ότι το ΑΔΣ είναι ο εγγυητής της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και καθορίζουν τη δομή και τα καθήκοντα του ΑΔΣ

Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (νόμος 303/2004 σχετικά με το καθεστώς των δικαστών και των εισαγγελέων), ο οποίος δημοσιεύθηκε εκ νέου στο *Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 826 της 13ης Σεπτεμβρίου 2005, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε

- άρθρο 98, το οποίο προβλέπει ότι οι δικαστές και οι εισαγγελείς υπέχουν πειθαρχική ευθύνη για παράβαση των υποχρεώσεων υπηρεσίας, καθώς επίσης και για τις πράξεις που θέτουν σε κίνδυνο το κύρος της δικαιοσύνης·

- άρθρο 99, στοιχείο ο, κατά το οποίο η μη τήρηση των διατάξεων των σχετικών με την τυχαία ανάθεση των υποθέσεων στοιχειοθετεί πειθαρχική παράβαση·
- άρθρο 100, το οποίο, στο στοιχείο ε προβλέπει, μεταξύ των πειθαρχικών κυρώσεων που μπορούν να επιβληθούν σε βάρος των δικαστών και των εισαγγελέων, τον αποκλεισμό από το δικαστικό σώμα·
- άρθρο 101, το οποίο προβλέπει ότι οι κυρώσεις που ορίζονται στο άρθρο 100 επιβάλλονται από τα τμήματα του ΑΔΣ.

Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (νόμος 304/2004 σχετικά με την οργάνωση του δικαστικού συστήματος), ο οποίος δημοσιεύθηκε εκ νέου στο *Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 827 της 13ης Σεπτεμβρίου 2005, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε

- άρθρο 29, το οποίο ορίζει ότι τα καθήκοντα του Colegiul de conducere (στο εξής: Συμβούλιο Διοίκησης) του Înalta Curte de Casație și Justiție (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου· στο εξής: ICCJ), μεταξύ των οποίων καταλέγεται η έγκριση του Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă (κανονισμού οργάνωσης και διοικητικής λειτουργίας)·
- άρθρα 32 και 33, σχετικά με τους πενταμελείς δικαστικούς σχηματισμούς, όπως ίσχυαν μεταγενέστερα, τα οποία αναλύονται από το αιτούν δικαστήριο στην παράγραφο που αφορά το σκεπτικό της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως.

Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a ICCJ (κανονισμός οργάνωσης και διοικητικής λειτουργίας του ICCJ), ο οποίος δημοσιεύθηκε εκ νέου στο *Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 1076 της 30ής Νοεμβρίου 2005, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, άρθρα 28 και 29, σχετικά με τους πενταμελείς δικαστικούς σχηματισμούς και τη διαδικασία ορισμού των δικαστών σε αυτούς

Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Ρουμανίας αριθ. 685, της 7ης Νοεμβρίου 2018, η οποία δημοσιεύθηκε στο *Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 1021 της 29ης Νοεμβρίου 2018.

Σύντομη παρουσίαση του ιστορικού της διαφοράς

- 1 Με δικαστική απόφαση της 2ας Απριλίου 2018 το Τμήμα πειθαρχικών υποθέσεων δικαστών του ΑΔΣ έκανε δεκτή την πειθαρχική δίωξη που άσκησε η Δικαστική Επιθεώρηση εναντίον της CY, δικαστή στο Curtea de Apel București (εφετείο Βουκουρεστίου, Ρουμανία), λόγω διάπραξης της πειθαρχικής παράβασης

που προβλέπεται στο άρθρο 99, στοιχείο ο, του νόμου 303/2004 και της επέβαλε την κύρωση του αποκλεισμού από το δικαστικό σώμα.

- 2 Το πειθαρχικό δικαστήριο έκρινε ότι η CY – η οποία, κατά τη συνεδρίαση της 22ας Ιανουαρίου 2016, οπότε ορίστηκε σε δικαστικό σχηματισμό για να συμμετάσχει σε συζήτηση υποθέσεως, καίτοι είχε ξεκινήσει η αποδεικτική διαδικασία της υπό κρίση υποθέσεως από το αρμόδιο δικαστήριο ήδη κατά τη συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 2015 (μετά την ακρόαση των κατηγορουμένων και αφότου επετράπη η λήψη μαρτυρικών καταθέσεων), διεξήγαγε νέα συζήτηση, με αποτέλεσμα την ολοκλήρωση της συζήτησης και τη διάσκεψη επί της υποθέσεως κατά τρόπο παράνομο, διατάσσοντας τη συμπλήρωση των αποδείξεων, τη μεταβολή του νομικού χαρακτηρισμού, τη λήψη συμπληρωματικών καταθέσεων των κατηγορουμένων και των μαρτύρων, διεξάγοντας προφορική συζήτηση και, τελικά, εκδίδοντας, πρωτοδίκως, απόφαση – διέπραξε την πειθαρχική παράβαση που προβλέπεται στο άρθρο 99, στοιχείο ο, του νόμου 303/2004, δεδομένου ότι υπέπεσε σοβαρή παράβαση των σχετικών με την τυχαία ανάθεση των υποθέσεων διατάξεων.
- 3 Με διάταξη που εκδόθηκε στις 28 Μαρτίου 2018, το πειθαρχικό δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτη την παρεπόμενη αίτηση παρέμβασης υπέρ της CY, την οποία κατέθεσε η ένωση Forumul Judecătorilor din România, κρίνοντας ότι δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη γεγενημένου και ενεστώτος εννόμου συμφέροντος.
- 4 Η ένωση Forumul Judecătorilor din România και η CY άσκησαν προσφυγές κατά της διάταξης της 28ης Μαρτίου 2018 και η CY άσκησε προσφυγή κατά της δικαστικής αποφάσεως της 2ας Απριλίου 2018· οι εν λόγω προσφυγές συνεκδικάσθησαν από το αιτούν δικαστήριο, το ICCJ.
- 5 Με την απόφαση 685 της 7ης Νοεμβρίου 2018 του Συνταγματικού Δικαστηρίου (στο εξής: απόφαση 685/2018) έγινε δεκτή η προσφυγή που άσκησε ο Πρωθυπουργός της Ρουμανικής Κυβέρνησης και διαπιστώθηκε η ύπαρξη συνταγματικής φύσεως νομικής σύγκρουσης μεταξύ του Κοινοβουλίου, αφενός, και του ICCJ, αφετέρου, η οποία προκλήθηκε από τις αποφάσεις του Συμβουλίου Διοίκησης του ICCJ, αρχής γενομένης από την απόφαση 3/2014, σε συμφωνία με τις οποίες ορίστηκαν με κλήρωση μόνο 4 από τα 5 μέλη των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών, αντιθέτως προς τα προβλεπόμενα στο άρθρο 32 του νόμου 304/2004, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τον Legea nr. 255/2013 (νόμο 255/2013). Το ICCJ υποχρεώθηκε να ορίσει το συντομότερο δυνατόν με κλήρωση όλα τα μέλη των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών.
- 6 Κατόπιν της εν λόγω αποφάσεως, στις 9 Νοεμβρίου 2018, δυνάμει της αποφάσεως 137 της 8ης Νοεμβρίου 2018 του Συμβουλίου Διοίκησης του ICCJ, ορίστηκαν με κλήρωση τα μέλη των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών για το έτος 2018.
- 7 Κατόπιν της δημοσίευσης στις 29 Νοεμβρίου 2018 της αποφάσεως 685/2018, ελήφθησαν, με τη δικαστική απόφαση 1367 της 5ης Δεκεμβρίου 2018 του

Τμήματος [πειθαρχικών υποθέσεων] δικαστών του ΑΔΣ, μέτρα «τα οποία διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις που αναφέρονται στην [απόφαση 685/2018]».

- 8 Σε συμμόρφωση προς τη δικαστική απόφαση 1367 της 5ης Δεκεμβρίου 2018 του Τμήματος [πειθαρχικών υποθέσεων] δικαστών του ΑΔΣ, ο σχηματισμός που επιλήφθηκε της υποθέσεως, του οποίου η σύνθεση ορίστηκε με την απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης του ICCJ αριθ. 137, της 8ης Νοεμβρίου 2018, διέταξε, με διάταξη της 10ης Δεκεμβρίου 2018, τη διαγραφή της υποθέσεως από το πινάκιο προς τον σκοπό της τυχαίας ανάθεσης σε σχηματισμό, του οποίου η σύνθεση θα οριστεί με κλήρωση, σύμφωνα με τους κανόνες που εγκρίθηκαν από το ΑΔΣ με την προμνημονευθείσα δικαστική απόφαση.
- 9 Στις 13 Δεκεμβρίου 2018, στην έδρα του ICCJ πραγματοποιήθηκε η κλήρωση για τον ορισμό των μελών των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών για το 2018, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση 1367 της 5ης Δεκεμβρίου 2018 του Τμήματος [πειθαρχικών υποθέσεων] δικαστών του ΑΔΣ, με αποτέλεσμα η δικογραφία της παρούσας αποφάσεως να ανατεθεί τυχαίως στον πενταμελή δικαστικό σχηματισμό – Πολιτικό τμήμα 3 – 2018 (στον σχηματισμό που υποβάλλει την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως).
- 10 Στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις, η προσφεύγουσα CΥ προέβαλε ένσταση έλλειψης νομιμότητας της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών (υποστηρίζοντας ότι η δικογραφία θα έπρεπε να διαβιβασθεί στον δικαστικό σχηματισμό που συγκροτήθηκε για το 2019), ένσταση έλλειψης νομιμότητας των δικαστικών αποφάσεων 1367 της 5ης Δεκεμβρίου 2018 και 1535 της 19ης Δεκεμβρίου 2018 του ΑΔΣ – Τμήματος [πειθαρχικών υποθέσεων] δικαστών – και των αποφάσεων 2/2019, 157/2018 και 153/2018 του Συμβουλίου Διοίκησης του ICCJ, ένσταση έλλειψης νομιμότητας της εκπροσώπησης της, εν προκειμένω καθής, Δικαστικής Επιθεώρησης, και ένσταση αντισυνταγματικότητας των διατάξεων του άρθρου 32 του νόμου 304/2004 και του Ordonanța Guvernului nr. 77/2018 (νομοθετικού διατάγματος 77/2018).
- 11 Στις 11 Φεβρουαρίου 2019 η CΥ, προσφεύγουσα, κατέθεσε, προκειμένου να περιληφθεί στη δικογραφία, αίτημα υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.

Κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 12 Η CΥ ισχυρίζεται ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο υπερέβη την αρμοδιότητά του, προσβάλλοντας το δικαίωμα της CΥ σε δίκαιη δίκη. Πράγματι, εάν το Συνταγματικό Δικαστήριο δεν είχε παρέμβει στη δραστηριότητα του ανώτατου δικαστηρίου, δεν θα είχε θιγεί η αρχή της συνέχειας του δικαστικού σχηματισμού, και η υπόθεση θα είχε ορθώς ανατεθεί σε έναν από τους πενταμελείς δικαστικούς σχηματισμούς που συγκροτήθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 32 του νόμου 304/2004, το 2019.

- 13 Επιπλέον, με τον Legea nr. 207/2018 (νόμο 207/2018), ο οποίος τροποποίησε τον νόμο 304/2004, ο εθνικός νομοθέτης όρισε ότι στους σχηματισμούς που επιλαμβάνονται υποθέσεων με αντικείμενο την ευθύνη δικαστικών μετέχουν μόνο δικαστές ειδικευμένοι στον εν λόγω τομέα. Η συμμετοχή δικαστών που δεν έχουν αποκτήσει ειδίκευση στον τομέα της ευθύνης των δικαστών συνιστά παράβαση των διατάξεων του νόμου, με συνέπεια τη συγκρότηση ενός δικαστηρίου που δεν τηρεί τις προβλεπόμενες στον νόμο εγγυήσεις.
- 14 Με σειρά διοικητικών αποφάσεων του ΑΔΣ αποφασίστηκε, αφενός, να συγκροτηθούν τρεις πενταμελείς δικαστικοί σχηματισμοί και, αφετέρου, να συνεχίσουν να υφίστανται, και κατά τη διάρκεια του 2019, οι σχηματισμοί που κληρώθηκαν στις 13 Δεκεμβρίου 2018, καίτοι η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι για το τρέχον έτος η σύνθεση των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών θα ορίζεται με κλήρωση η οποία πραγματοποιείται στην αρχή του έτους. Η συνέχιση της δραστηριότητας ενός δικαστικού σχηματισμού πέραν του χρονικού ορίου που προβλέπεται στον νόμο συνιστά παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της [Ευρωπαϊκής] Συμβάσεως [των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου] και, κατά συνέπεια, του άρθρου 47 του Χάρτη, με αντίκτυπο στο άρθρο 2 ΣΕΕ.
- 15 Με την επιβολή συγκεκριμένης δραστηριότητας στο ανώτατο δικαστήριο, το ΑΔΣ, το οποίο είναι διοικητικό όργανο, παραβίασε τις αρχές του κράτους δικαίου, στον βαθμό που έθιξε την ανεξαρτησία και την αμεροληψία κατά την απονομή της δικαιοσύνης, τις οποίες πρέπει πάντοτε να τηρεί το προβλεπόμενο στον νόμο δικαστήριο.

Σύντομη έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 16 Στην εισαγωγή του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο παρουσιάζει την εξέλιξη των νομικών διατάξεων σχετικά με τους πενταμελείς δικαστικούς σχηματισμούς.
- 17 Οι πενταμελείς δικαστικοί σχηματισμοί εισήχθησαν για πρώτη φορά στην εθνική νομοθεσία με τον Legea nr. 202/2010 (νόμο 202/2010), ο οποίος τροποποίησε τα άρθρα 32 και 33 του νόμου 304/2004. Οι εν λόγω σχηματισμοί για την εκδίκαση ποινικών υποθέσεων και για την εκδίκαση μη ποινικών υποθέσεων οργανώθηκαν χωριστά σε σχέση με τα τμήματα του ICCJ και ασκούν δικαστικό έλεγχο στο πλαίσιο του ανώτατου δικαστηρίου. Ο ορισμός των μελών του σχηματισμού πραγματοποιούνταν από τον πρόεδρο του ICCJ στην αρχή κάθε έτους και η διοίκηση ασκούσαν από τον πρόεδρο του ICCJ, τον αντιπρόεδρο ή από έναν πρόεδρο τμήματος.
- 18 Με την απόφαση αριθ. 24 της 25ης Νοεμβρίου 2010, το Συμβούλιο Διοίκησης του ICCJ, τροποποιώντας τον κανονισμό οργάνωσης και διοικητικής λειτουργίας του εν λόγω δικαιοδοτικού οργάνου, επέβαλε τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο ο ορισμός των λοιπών τεσσάρων μελών του πενταμελούς δικαστικού σχηματισμού, εξαιρουμένου του προέδρου, δεν πραγματοποιείται κατά διακριτική ευχέρεια, αλλά τυχαίως, με κλήρωση.

- 19 Ο νόμος 255/2013 τροποποίησε το άρθρο 32 του νόμου 304/2004 σχετικά με την οργάνωση του δικαστικού συστήματος, κατοχυρώνοντας σε επίπεδο νόμου τον κανόνα της κλήρωσης των μελών των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών.
- 20 Στο πλαίσιο προφανών αποκλίσεων μεταξύ του άρθρου 32, παράγραφος 5, του νόμου 304/2004, κατά το οποίο «Στον πενταμελή δικαστικό σχηματισμό προεδρεύει ο πρόεδρος ή ο αντιπρόεδρος [του ICCJ], όταν αυτός μετέχει στον σχηματισμό, κατά την έννοια της παραγράφου 4, ο πρόεδρος του ποινικού τμήματος ή ο αρχαιότερος δικαστής, κατά περίπτωση» και του άρθρου 33, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου, το οποίο προέβλεπε ότι «ο Πρόεδρος [του ICCJ] ή, εάν αυτός απουσιάζει, ο αντιπρόεδρος, προεδρεύει στην ολομέλεια, στον πενταμελή δικαστικό σχηματισμό και στο πλαίσιο των τμημάτων οποιουδήποτε σχηματισμού, όταν μετέχει στη δίκη», το Συμβούλιο Διοίκησης του ICCJ εξέδωσε την απόφαση αριθ. 3 της 28ης Ιανουαρίου 2014 για την τροποποίηση και τη συμπλήρωση του κανονισμού οργάνωσης και διοικητικής λειτουργίας του ICCJ, με την οποία ορίστηκε ότι «στους πενταμελείς δικαστικούς σχηματισμούς προεδρεύουν, κατά περίπτωση, ο πρόεδρος, οι αντιπρόεδροι, ο πρόεδρος του ποινικού τμήματος ή ο αρχαιότερος δικαστής», και ότι η κλήρωση, στην περίπτωση των εν λόγω σχηματισμών, αφορά μόνο τα άλλα τέσσερα μέλη.
- 21 Ο νόμος 207/2018, ο οποίος τροποποίησε το άρθρο 32 του νόμου 304/2004, διατήρησε σε ισχύ τον κανόνα κατά τον οποίο το Συμβούλιο Διοίκησης του ICCJ εγκρίνει κατά την έναρξη κάθε έτους τον αριθμό και τη σύνθεση των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών και εξάλειψε τις προηγούμενες ασάφειες, προβλέποντας ότι η κλήρωση πρέπει να αφορά όλα τα μέλη του πενταμελούς δικαστικού σχηματισμού.
- 22 Κατόπιν της εν λόγω νομοθετικής τροποποίησης, στις 4 Σεπτεμβρίου 2018, το Συμβούλιο Διοίκησης του ICCJ εξέδωσε την απόφαση αριθ. 89/2018, στην οποία μνημονεύεται ότι «αναλύοντας τις διατάξεις του άρθρου 32 του νόμου 304/2004 [...], όσον αφορά τη δραστηριότητα των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών, διαπιστώνει, κατά πλειοψηφία, ότι οι διατάξεις του νέου νόμου συνιστούν οργανωτικούς κανόνες οι οποίοι αφορούν δικαστικούς σχηματισμούς διεπόμενους από ειδικές ρυθμίσεις, οι οποίοι συγκροτούνται “στην αρχή κάθε έτους” και, ελλείψει μεταβατικών διατάξεων, εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2019».
- 23 Αυτό είναι το πλαίσιο εντός του οποίου το Συνταγματικό Δικαστήριο, στο οποίο προσέφυγε στις 2 Οκτωβρίου 2018 ο Πρωθυπουργός της Ρουμανικής Κυβέρνησης, εξέδωσε την απόφαση 685/2018, στην οποία έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι «λαμβάνομένης υπόψη τής, δυνάμενης να επισύρει κυρώσεις από συνταγματικής απόψεως, δραστηριότητας του [ICCJ], διά του Συμβουλίου Διοίκησης, η οποία δεν δύναται να παράσχει εγγυήσεις όσον αφορά την ορθή επαναφορά του νομικού πλαισίου λειτουργίας των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών, βαρύνει το [ΑΔΣ] – Τμήμα [πειθαρχικών υποθέσεων] δικαστών, με βάση τις εξουσίες που του απονέμονται από το Σύνταγμα και τον νόμο [...], η υποχρέωση εξευρέσεως των λύσεων σε επίπεδο αρχής όσον αφορά την προβλεπόμενη στον νόμο σύνθεση των δικαστικών σχηματισμών και [η υποχρέωση] διασφάλισης της εφαρμογής τους».

- 24 Κατόπιν της εν λόγω αποφάσεως, το ΑΔΣ εξέδωσε τις δικαστικές αποφάσεις αριθ. 1367 της 5ης Δεκεμβρίου 2018 και αριθ. 1535 της 19ης Δεκεμβρίου 2018. Δυνάμει των εν λόγω δικαστικών αποφάσεων, το ICCJ πραγματοποίησε την κλήρωση νέων δικαστικών σχηματισμών για το 2018 και η δραστηριότητά τους συνεχίστηκε επίσης το 2019, καίτοι, για τις ανατεθείσες υποθέσεις, δεν διατάχθηκε η λήψη κανενός μέτρου μέχρι το τέλος του 2018, δεδομένου ότι εγκαταλείφθηκε η μέχρι εκείνη τη στιγμή υφιστάμενη νομολογία του ανώτατου δικαστηρίου, κατά την οποία, στην περίπτωση που δικαστικός σχηματισμός, του οποίου η σύνθεση ορίστηκε για ένα έτος, δεν έχει διατάξει κανένα μέτρο σε ορισμένη υπόθεση μέχρι το τέλος του έτους, η σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού αλλάζει και η υπόθεση ανατίθεται στον σχηματισμό που κληρώθηκε για το νέο ημερολογιακό έτος.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, όσον αφορά το συμβατό της παρέμβασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου με τα άρθρα 2 και 19 ΣΕΕ και με το άρθρο 47 του Χάρτη, ανακύπτουν, εν προκειμένω, πολλαπλά προβλήματα.
- 26 Ένα πρώτο πρόβλημα έγκειται στο καθεστώς του Συνταγματικού Δικαστηρίου και στη θέση του στη διάρθρωση των κρατικών αρχών. Πράγματι, το Συνταγματικό Δικαστήριο δεν είναι δικαιοδοτικό όργανο, δεδομένου ότι δεν αποτελεί μέρος της δικαστικής αρχής, κατά τον ορισμό των μελών του δε ο πολιτικός παράγοντας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, στο μέτρο που το άρθρο 142, παράγραφος 3, του Συντάγματος της Ρουμανίας προβλέπει ότι από τα 9 μέλη του Συνταγματικού Δικαστηρίου *«τρεις δικαστές ορίζονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, τρεις από τη Γερουσία και τρεις από τον Πρόεδρο της Ρουμανίας»*. Συνεπώς, στο πλαίσιο του οργάνου που όφειλε να αποφανθεί επί του προβλήματος της ύπαρξης συνταγματικής σύγκρουσης μεταξύ της δικαστικής εξουσίας και της νομοθετικής εξουσίας, 6 μέλη ορίστηκαν από τη νομοθετική εξουσία, ενώ η δικαστική εξουσία δεν μετείχε καθόλου στη συγκρότηση της αρχής που επίλυσε τη σύγκρουση.
- 27 Το δεύτερο πρόβλημα που ανακύπτει από τη διαδικασία διαπίστωσης νομικής σύγκρουσης συνταγματικής φύσεως με τη νομοθετική εξουσία αναφέρεται στα υποκείμενα που μπορούν να κινήσουν την εν λόγω διαδικασία. Κατά το άρθρο 146, στοιχείο d, του Συντάγματος της Ρουμανίας, η διαδικασία κινείται μόνο κατόπιν αιτήματος του Προέδρου της Ρουμανίας, ενός εκ των προέδρων των δύο οργάνων, του Πρωθυπουργού ή του Προέδρου του ΑΔΣ.
- 28 Λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερας ασαφούς διάκρισης μεταξύ της έλλειψης νομιμότητας μιας πράξης και της σύγκρουσης συνταγματικής φύσεως με τη νομοθετική εξουσία, συντρέχουν οι προϋποθέσεις θέσπισης, για περιορισμένη κατηγορία υποκειμένων δικαίου, δυνατότητας ασκήσεως προσφυγής επί διοικητικών διαφορών ή ενδίκων μέσων που ασκούνται παράλληλα, σε σχέση με αυτά που προβλέπονται στο πλαίσιο των δικαιοδοτικών οργάνων.
- 29 Μπορεί να υποστηριχθεί ότι, εν προκειμένω, πρόκειται για δημόσιες αρχές που επιδιώκουν δημόσιο συμφέρον, πλην όμως παρατηρείται ότι με εξαίρεση τον

πρόεδρο του ΑΔΣ, τα λοιπά πρόσωπα που νομιμοποιούνται να κινήσουν τη διαδικασία, είναι όργανα πολιτικής φύσεως. Από τον συνδυασμό της εν λόγω θέσης και της πολιτικής ανάμειξης κατά τον ορισμό των μελών του Συνταγματικού Δικαστηρίου δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την εκμετάλλευση του εν λόγω ρήγματος με σκοπό την παρέμβαση στη δικαιοσύνη για πολιτικούς σκοπούς ή υπέρ ορισμένων προσώπων που ασκούν επιρροή από πολιτικής απόψεως. Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι η παρέμβαση του Πρωθυπουργού, η οποία εξειδικεύεται με την απόφαση 685/2018, πραγματοποιήθηκε σε χρονική στιγμή κατά την οποία ο πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, ο οποίος ασκούσε επίσης την προεδρία του κυβερνώντος κόμματος, φερόταν ως κατηγορούμενος σε ποινική υπόθεση εγγεγραμμένη στο πινάκιο πενταμελούς δικαστικού σχηματισμού, ο οποίος είχε συγκροτηθεί για την εκδίκαση ποινικών υποθέσεων.

- 30 Ένα τρίτο πρόβλημα έγκειται στη διάκριση μεταξύ της «έλλειψης νομιμότητας» μιας πράξης/παρέμβασης και «της σύγκρουσης συνταγματικής φύσεως» μεταξύ της δικαστικής εξουσίας και της νομοθετικής εξουσίας. «“Η νομική σύγκρουση συνταγματικής φύσεως”, η οποία δεν ορίζεται στο Σύνταγμα ή στη νομοθεσία, μεταξύ της δικαστικής εξουσίας και της νομοθετικής εξουσίας» προϋποθέτει, κατά τη νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου, συγκεκριμένες πράξεις ή συγκεκριμένες ενέργειες, με τις οποίες μία ή περισσότερες αρχές νοσφίζονται εξουσίες, καθήκοντα ή αρμοδιότητες που, σύμφωνα με το Σύνταγμα, ανήκουν σε άλλες δημόσιες αρχές, ή την παράλειψη δημοσίων αρχών, η οποία συνίσταται στην κήρυξη της αναρμοδιότητας ή στην άρνηση διενέργειας συγκεκριμένων πράξεων που εμπίπτουν στις υποχρεώσεις τους.
- 31 Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί προβληματικό τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω εκτιμήσεις γενικού χαρακτήρα εφαρμόζονται στη νομική σύγκρουση συνταγματικής φύσεως με τη νομοθετική εξουσία. Στο πλαίσιο της δικαιοδοτικής ή διοικητικής δραστηριότητάς τους, τα δικαιοδοτικά όργανα καλούνται παγίως να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν τις νομοθετικές πράξεις που θεσπίζονται από τον νομοθέτη. Επομένως, η έλλειψη συνέπειας μεταξύ της ερμηνείας που παρέχεται από τα δικαστήρια και της βούλησης του νομοθέτη συνιστά το περιεχόμενο της έννοιας της «έλλειψης νομιμότητας». Μια δικαστική απόφαση αντίθετη στον νόμο είναι παράνομη απόφαση και μια διοικητική πράξη αντίθετη στον νόμο συνιστά παράνομη πράξη, και όχι η εκδήλωση «νομικής σύγκρουσης συνταγματικής φύσεως με τη νομοθετική εξουσία». Τα μέσα ένδικης προστασίας, στις περιπτώσεις αυτές, συνίστανται στη χρήση των ενδίκων μέσων ή, κατά περίπτωση, στην άσκηση προσφυγής επί διοικητικών διαφορών.
- 32 Το Συνταγματικό Δικαστήριο προσάπτει στο ICCJ ότι, τόσο κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως αριθ. 3/2014, όσο και κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως αριθ. 89/2018, το Συμβούλιο Διοίκησης νοσφίστηκε αρμοδιότητες περί ερμηνείας που εμπίπτουν στη δικαιοδοτική δραστηριότητα και ανήκουν στους δικαστικούς σχηματισμούς, ενώ αμφισβητεί επίσης το ότι η ερμηνεία των νομικών διατάξεων που δόθηκε από το Συμβούλιο Διοίκησης ήταν αντίθετη στη βούληση του νομοθέτη. Κατά το Συνταγματικό Δικαστήριο, ο τρόπος με τον

οποίο ενήργησε το ανώτατο δικαστήριο συνιστά εκ μέρους του κατάχρηση εξουσίας.

- 33 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, αφενός, είναι δύσκολο να γίνει κατανοητή η εκτίμηση ότι το Συμβούλιο Διοίκησης νοσφίσθηκε αρμοδιότητες περί ερμηνείας που ανήκαν στους δικαστικούς σχηματισμούς. Είναι προφανές ότι, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το Συμβούλιο ήταν επιφορτισμένο, εκ του νόμου, με καθήκοντα κατά τη συγκρότηση των πενταμελών δικαστικών σχηματισμών, η εν λόγω αρμοδιότητα μπορούσε να ασκηθεί μόνο βάσει ερμηνείας των σχετικών νομικών διατάξεων. Δεν ήταν δυνατόν να αφηθεί στη διακριτική ευχέρεια των δικαστικών σχηματισμών η ερμηνεία του άρθρου 32 του νόμου 304/2004, δεδομένου ότι, χρονικά, απαιτούνταν πρώτα να συγκροτηθούν οι εν λόγω σχηματισμοί, καθήκον που ανήκε στο Συμβούλιο Διοίκησης.
- 34 Το Συμβούλιο Διοίκησης δεν είχε, αντικειμενικά, δυνατότητα επιλογής να ερμηνεύσει ή όχι τις διατάξεις του άρθρου 32 του νόμου 304/2004, αλλά μπορούσε μόνο να επιλέξει μεταξύ διαφορετικών ερμηνειών του εν λόγω νομοθετικού κειμένου.
- 35 Όσον αφορά την ερμηνεία που επέλεξε το Συμβούλιο Διοίκησης, αναφορικά με την απόφαση 3/2014, δεν μπορεί να αγνοηθεί η ασάφεια της παραγράφου 5 του άρθρου 32, όπως ισχύει μετά τον νόμο 255/2013, η γραμματική ερμηνεία της οποίας έπρεπε να αποκλειστεί, δεδομένου ότι θα δημιουργούσε διαφοροποιημένο καθεστώς μεταξύ της θέσης του προέδρου και του αντιπροέδρου του ICCJ, αφενός, και της θέσης του προέδρου του ποινικού τμήματος και του αρχαιότερου δικαστή, αφετέρου. Το γεγονός ότι, σε ένα πλαίσιο στο οποίο ο κανόνας δεν ήταν σαφής και επέβαλλε την εναρμόνιση αντιφατικών διατάξεων, το ανώτατο δικαστήριο, διά του Συμβουλίου Διοίκησης, επέλεξε μια συντηρητική ερμηνεία, που προέκρινε την εγγύτερη στην προϋπάρχουσα νομοθετική λύση έννοια του νόμου, δεν μπορεί να έχει τη βαρύτητα σκόπιμης πράξης αμφισβήτησης της βούλησης του νομοθέτη.
- 36 Εξάλλου, το Συνταγματικό Δικαστήριο αντέταξε απλώς στην ερμηνεία του ανώτατου δικαστηρίου τη δική του λύση εναρμόνισης των ασαφών κατά το περιεχόμενο νομικών διατάξεων, επεκτείνοντας επίσης στον πρόεδρο του ποινικού τμήματος τη γενόμενη από τον νομοθέτη διευκρίνιση μόνο όσον αφορά τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του ICCJ.
- 37 Αφότου εξέθεσε ότι η ερμηνεία του άρθρου 32 του νόμου 304/2004, όπως ισχύει μετά τη θέσπιση του νόμου 207/2018, η οποία έγινε δεκτή από το Συνταγματικό Δικαστήριο, δεν είναι αυτονόητη, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι δεν υφίσταται κανένα στοιχείο από το οποίο να συνάγεται «έκφραση ισχύος» του ανώτατου δικαστηρίου και «συστηματική αντίθεση» προς τη βούληση του νομοθέτη. Το γεγονός και μόνον ότι, σε πλαίσιο όπου επί 4 έτη ο νομοθέτης δεν παρενέβη με σκοπό να διευκρινίσει τη βούλησή του, το ανώτατο δικαστήριο ενήργησε συντασσόμενο με την αρχική ερμηνεία, δεν μπορεί να συγχέεται με μια *συστηματική* συμπεριφορά αμφισβήτησης της βούλησης του νομοθέτη.

- 38 Το αιτούν δικαστήριο προβαίνει στις εν λόγω διευκρινίσεις δεδομένου ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο βάσισε τη διάκριση μεταξύ της έλλειψης νομιμότητας και της σύγκρουσης συνταγματικής φύσεως με τη νομοθετική εξουσία στην εκτίμηση ότι υφίσταται σκόπιμη και συστηματική αμφισβήτηση της βούλησης του νομοθέτη. Το Συνταγματικό Δικαστήριο κάνει λόγο για «συστηματική διάρθρωση του [ICCJ] η οποία στηρίζεται σε βασικές προϋποθέσεις αντίθετες προς την αρχή της διάκρισης των εξουσιών του κράτους».
- 39 Αυτό το οποίο ζητείται από το Δικαστήριο με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι, πρώτον, ερμηνεία της έννοιας του «κράτους δικαίου» η οποία αποτελεί το υπόβαθρο του άρθρου 2 ΣΕΕ, αναφορικά με το άρθρο 19 ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη, [ερμηνεία] σχετικά με το ζήτημα εάν, σε περίπτωση όπως η υπό κρίση, στη δραστηριότητα του ανώτατου δικαστηρίου κράτους μέλους μπορεί να ασκείται έλεγχος και να επιβάλλονται κυρώσεις μέσω της παρέμβασης οργάνου, όπως το Συνταγματικό Δικαστήριο της Ρουμανίας.
- 40 Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο, καίτοι δεν αποτελεί μέρος του συστήματος των δικαιοδοτικών οργάνων και δεν έχει δικαστικά καθήκοντα, διέταξε τη μεταφορά αρμοδιοτήτων, οι οποίες με βάση τον νόμο ανήκαν στο ICCJ, από το δικαιοδοτικό όργανο στο ΑΔΣ, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι μια αυθαίρετη παρέμβαση, με την οποία πραγματοποιείται ο έλεγχος της νομιμότητας της δραστηριότητας του ICCJ, ο οποίος αντικαθιστά νόμιμες δικαστικές διαδικασίες (προσφυγές επί διοικητικών διαφορών, δικονομικές ενστάσεις που προβάλλονται στο πλαίσιο αγωγών κ.λπ.), μπορεί να έχει αρνητική επίδραση όχι μόνο όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, αλλά και όσον αφορά τα θεμέλια του κράτους δικαίου, κατά τη σημασία που αποδίδει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην εν λόγω έννοια, η οποία αποτελεί το υπόβαθρο του άρθρου 2 ΣΕΕ.